

489 Arbejdsproces for indsats i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) - Orientering

13.02.01-K08-2786-08 – SannePet

Resumé

Parterne bag Pesticidstrategi 2017-2021 har pålagt kommunerne at nedbringe risikoen for pesticidforurening af grundvandet omkring almene vandforsyningsboringer. Aftalen betyder, at kommunerne inden udgangen af 2022 skal gennemgå alle Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO) og vurdere behovet for yderligere indsatser, samt afsøge mulighederne for at forhandle frivillige aftaler på plads med de berørte lodsejere og vandværker.

Indstilling

Teknik & Miljø indstiller til PMT, at

1. tage orientering om arbejdsproces for indsats i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til efterretning
2. tage orientering om, at kommunen vil gennemføre indsats via påbud/forbud, hvis der ikke opnås en frivillig aftale på rimelige vilkår til efterretning

Beslutning

Taget til efterretning.

Beskrivelse af sagen

Staten har afgrænset boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) rundt om alle boringer til almene vandværker. BNBO er et nærområde omkring boringen, hvor der er en særlig risiko for en forurening af det grundvand, som bruges til drikkevand. Der er en relativt kort transporttid for grundvandet til boringen og dermed kort tid til at træffe forholdsregler, hvis der skulle ske forurening af grundvandet. En forureningshændelse i BNBO kan i værste fald føre til, at grundvandsmagasinet forurennes i et omfang, så indvindingen må ophøre. Indvindingen kan desuden medføre, at grundvandsdannelsen i BNBO øges, og at forurenende stoffer dermed hurtigere vil nå grundvandet. Disse forhold er ikke fuldt ud håndteret i forbindelse med godkendelsen af pesticider.

I Stevns Kommune er der udpeget BNBO omkring 46 boringer tilhørende almene vandværker. BNBO-arealerne udgør ca. 100 hektar. Størstedelen af BNBO er landbrugsarealer, bortset fra områderne ved de få boringer, der er beliggende i byområder. BNBO er et cirkulært eller ovalt område, der ofte medfører halve eller kvarte cirkler i en mark. I forbindelse med frivillige aftaler eller påbud skal arealerne tilpasses markdriften. Derfor vil det samlede erstatningsareal blive større.

Tillægsaftalen til Pesticidstrategi 2017-2021

Parterne bag Pesticidstrategi 2017-2021 har den 11. januar 2019 godkendt en tillægsaftale, der pålægger kommunerne at nedbringe risikoen for forurening af grundvandet fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO. Aftalen blev fulgt op af et hyrdebrev til kommunerne fra den daværende Miljø- og Fødevarerminister, hvori han blandt andet fremhæver, "at det som det helt klare udgangspunkt skal være slut med at sprøjte i "BNBO". Aftalen er udmøntet i en bekendtgørelse, der pålægger kommunerne at vurdere behovet for

indsatser mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider for hvert enkelt BNBO. Kommunen skal på baggrund af denne vurdering træffe beslutning om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider skal ophøre. Der skal foretages en årlig indrapportering om status til Miljøstyrelsen.

Kommunerne opfordres til at forsøge at gennemføre indsatserne via frivillige aftaler med lodsejerne. Er det ikke muligt at opnå aftaler på rimelige vilkår, kan indsatserne gennemføres ved påbud til de enkelte lodsejere. Kommunens stillingtagen til påbudsvilje er særlig vigtig i forhold til lodsejernes mulighed for skattefritagelse i forbindelse med erstatningen.

Det vil ifølge Miljøstyrelsen være i både lodsejernes og vandværkernes interesse at indgå frivillige aftaler, da det giver muligheder for at lave fleksible og lokalt forankrede løsninger, som i højere grad vil kunne tilgodese både hensynet til en hensigtsmæssig drift af en landbrugsejendom og det individuelle behov for beskyttelse.

Restriktioner i brugen af pesticider skal ske mod fuld erstatning. Erstatningerne skal fastlægges på markedsvilkår efter en individuel vurdering.

Erstatningerne betales af det vandværk, der har fordel af indsatsen.

For hvert BNBO, hvor kommunen beslutter ikke at iværksætte indsatser, skal kommunen begrunde beslutningen overfor Miljøstyrelsen og i den forbindelse redegøre for en række forhold vedrørende indvindingens forsyningsmæssige betydning, den naturlige beskyttelse i området, betydningen for grundvandet af spild af pesticider, mv.

Kommunerne har fået en frist til udgangen af 2022 til at løse opgaven. Af den statslige aftale fremgår det, at aftaleparterne er enige om at gennemføre et generelt forbud mod sprøjtning i BNBO, hvis kommunerne ikke er kommet i mål med beskyttelsen af BNBO inden udgangen af 2022.

Erhvervsmæssig brug af pesticider udgøres primært af brugen i konventionel jordbrugsdrift (landbrug, skovbrug, gartneri, frugtavl, planteskoler, juletræsproduktion mv.) Andre former for erhvervsmæssig brug – f.eks. i forbindelse med golfklubber og hoteller - vil dog også være omfattet. Private hus- og haveejere er ikke omfattet.

Kommunens opgaver

Vi tager udgangspunkt i vedlagte forslag til procesplan, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af kommunerne i Region Sjælland. Forslaget findes i bilag 1.

Det vedlagte forslag til proces indebærer blandt andet:

- At kommunen foretager risikovurdering af hvert enkelt BNBO, se appendix 1 i Bilag 1
- At kommunen foretager vurdering af behovet for beskyttelsesindsatser
- At alle de eksisterende vandværker beskyttes, hvis erhvervsmæssig brug af pesticider vurderes at kunne udgøre en risiko – bortset fra borer, der planlægges nedlagt indenfor 3-5 år.
- At indsatserne vil blive forsøgt gennemført via frivillige aftaler, hvor dette er muligt
- At indsatserne vil blive gennemført via påbud, hvis det ikke er muligt at opnå aftaler på rimelige vilkår
- At vandværkerne opfordres til at påtage sig rollen med at forhandle aftaler med lodsejerne

